

ЗВІТ

за результатами опитування
слухачів освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії

«Телекомунікації та радіотехніка»

у січні-лютому 2020 року.
КНУ імені Тараса Шевченка.

Київ 2020

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проведено у відповідності до основних нормативних документів та положень, а саме:

1. Закону «Про освіту»
2. Закону України «Про вищу освіту»
3. Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 № 600
4. Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 року затверджений Вченою радою Університету 25 червня 2018 року
5. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.
6. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Затверджено Вченою радою 26 червня 2019 року. Протокол №6

Дослідження проводилося з **метою** вивчення думки студентів щодо задоволеності процесом провадження освітньої діяльності за Освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності «Телекомунікації та радіотехніка» зокрема вивчення думки студентів щодо:

- актуальності змісту ОП, відповідності змісту ОП очікуванням студентів;
- відповідності запланованих в ОП та отримуваних в процесі навчання результатів навчання та компетентностей очікуванням студентів, вимогам та запитам сучасного ринку праці;
- форм та методів викладання, прозорості та зрозумілості оцінювання, організації навчального процесу, відсутності дискримінації та дотримання принципів доброчесності, орієнтації процесу викладання на потреби студентів (студентоцентричність);
- якості складових ОП, зокрема їхньої теоретичної та практичної компонентів;
- якості та доступності методичного забезпечення ОП;
- якості матеріально-технічного забезпечення та умов навчання;

- якості підтримки в навчанні від науково-педагогічних працівників та адміністрації факультету/інституту;
- задоволеності навчанням, власними успіхами;
- планів на майбутнє та оцінки власних перспектив на ринку праці.

Дослідження проводилося співробітниками університету не задіяними в навчальному процесі.

Об'єкт дослідження – здобувачі наукового ступеню за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії.

Предмет дослідження - громадська думка студентів щодо задоволеністю організації освітньої діяльності.

Основний метод збору емпіричного матеріалу – суцільне репрезентативне опитування слухачів програм PhD Київського національного університету імені Тараса Шевченка у січні – лютому 2020 року методом суцільного опитування онлайн через запрошення, розіслані на електронні адреси слухачів.

Загальна інформація

Серед 831 наданої електронної адреси, дійсними виявилось 824, на які 29.01.2020 були надіслані запрошення до участі у опитуванні. Протягом 2 тижнів тим, хто не відповів на запрошення або не повністю заповнив анкету, надсилались нагадування з інтервалом у 3-4 доби.

Всього запрошено	Відгукнулись на запрошення	Зразу відмовились від опитування	Частково заповнили опитувальник	Завершили опитування
831	551	164	52	335

Серед опитаних 54,3% осіб жіночої статі та 45,7% чоловічої. Більшість опитаних у даний момент навчається на освітніх програмах PhD, частина знаходиться у академічних відпустках та відпустках по догляду за дитиною, частина відрахована:

Чи навчаєтесь Ви у даний момент на програмі PhD у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка?

Варіанти відповідей	%
Так	91,7
Ні, перебуваю в академічній відпустці	3,9
Ні, перебуваю у відпустці по догляду за дитиною	1,0
Ні, відрахований за власним бажанням	3,1
Ні, відрахований за неуспішність	0,3
Всього	100,0

Розподіл участі за факультетами (1 особа не вказала факультет, але вказала назву освітньої програми та дала відповіді на всі інші запитання анкети):

Факультет (Інститут)	Кількість респондентів
Навчально-науковий центр 'Інститут біології та медицини'	22
Військовий інститут (ВІКНУ)	7
Географічний факультет	13
Навчально-науковий інститут 'Інститут геології'	9
Економічний факультет	23
Інститут високих технологій (ІВТ)	11
Інститут журналістики	11
Інститут міжнародних відносин (ІМВ)	28
Інститут філології	25
Історичний факультет	20
Механіко-математичний факультет	15
Радіофізичний факультет (ФРЕКС)	17
Факультет інформаційних технологій (ФІТ)	5
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики	21

Факультет (Інститут)	Кількість респондентів
Факультет психології	28
Факультет соціології	7
Фізичний факультет	24
Філософський факультет	22
Хімічний факультет	17
Юридичний факультет	61
Всього	386

Розподіл опитаних слухачів освітньої програми за статтю.

Стать	Ж	Ч	Без відповіді	Всього
Телекомунікації та радіотехніка	0	3	0	3

До опитування слухачів програм PhD було включено наступні блоки:

- Зміст освітньої програми та якість викладання
- Комунікація з науковим керівником
- Матеріальне забезпечення навчального процесу
- Академічна мобільність та апробація результатів
- Академічна доброчесність та конфліктні ситуації

Крім цих розділів до анкети були включені відкриті запитання про можливі зміни та покращення програм.

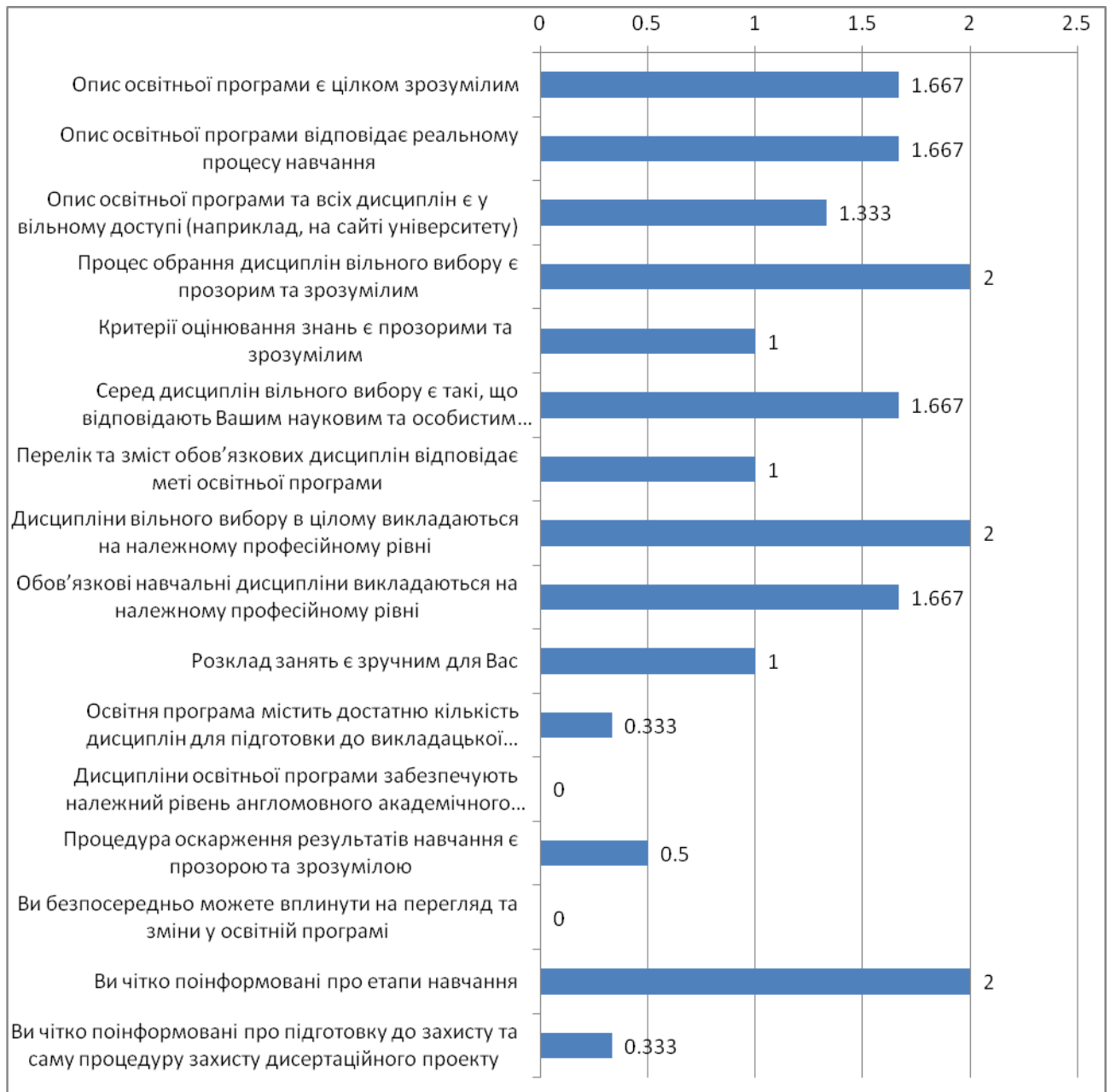
Зміст освітньої програми та якість викладання

Запитання даного блоку стосувались ставлення слухачів PhD програм до якості викладання дисциплін освітньої програми, їх наповнення, змісту, опису та критеріїв оцінювання.

Даний блок складається з 16 ознак, кожна з яких вимірювалась за наступною шкалою (ця ж сама шкала використовувалась для вимірювання ознак у інших блоках):

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?

Середні оцінки по кожному запитанню даного блоку наведені на діаграмі нижче.

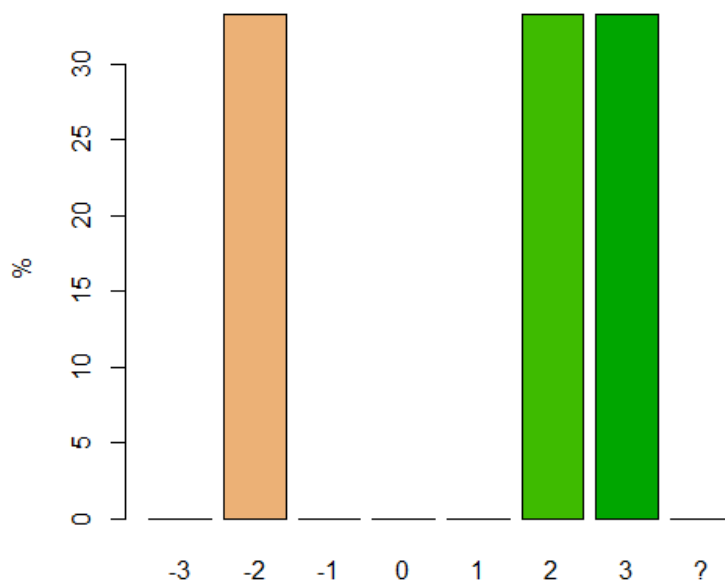
Результати дослідження фіксують в цілому позитивне ставлення слухачів PhD програм як до змісту освітньої програми, так і до процесу навчання, і особливо це стосується дисциплін вільного вибору. Варто звернути увагу, що слухачі програми у середньому вважають, що вони не можуть достатньо вплинути на перегляд та зміни у освітній програмі (середнє значення 0).

Є ще одна ознака, середнє значення якої -0, тобто слухачам незрозуміло значення формулювання «забезпечення англомовного письма»

Всі середні значення невід'ємні, хоча і не високі – жодне не перевищує значення «2», але 2 ознаки мають середнє значення 0.

Розподіли ознак, середнє яких є меншим або дорівнює 1

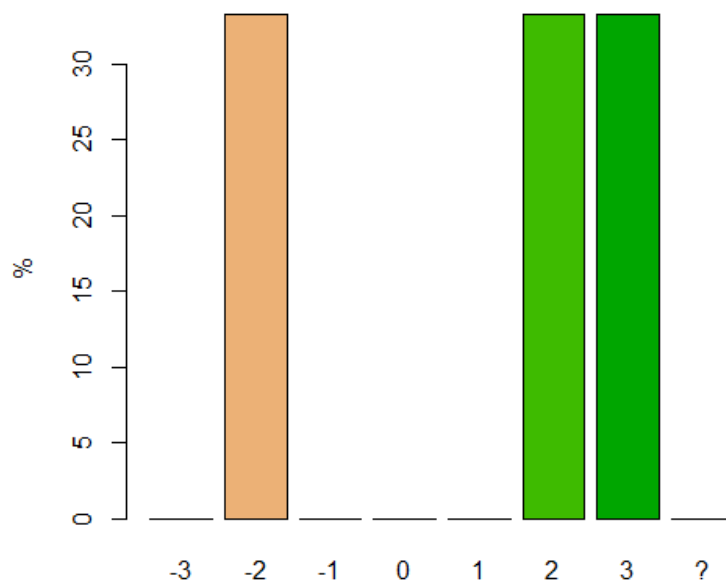
«Критерії оцінювання знань є прозорими та зрозумілим»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	0,00

Результат опитування свідчить про високий рівень прозорості та зрозумілості критеріїв оцінювання знань. . 67% опитаних тією чи іншою мірою погоджуються з даним твердженням. В 33,33% респондентів можливо виникали певні непорозуміння щодо оцінки їх знань, або були недостатньо інформовані

«Перелік та зміст обов'язкових дисциплін відповідає меті освітньої програми»

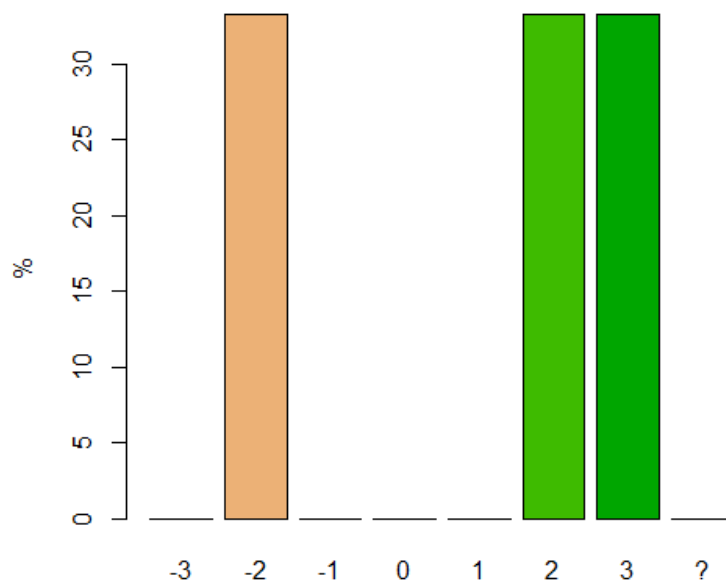

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,3	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	0,00

Результати свідчать про 33,33% опитаних той чи іншою мірою не погоджуються з даним твердженням. Можливо це пов'язано з слабкою інформаційною роботою щодо того, що Нормативні навчальні дисципліни встановлюються державним стандартом освіти. Дотримання їх назв та обсягів є обов'язковим для навчального закладу, або компетенції визначені у навчальних дисциплінах їх особисто не цікавлять. Більшість респондентів погоджуються з твердженням в певній мірі.

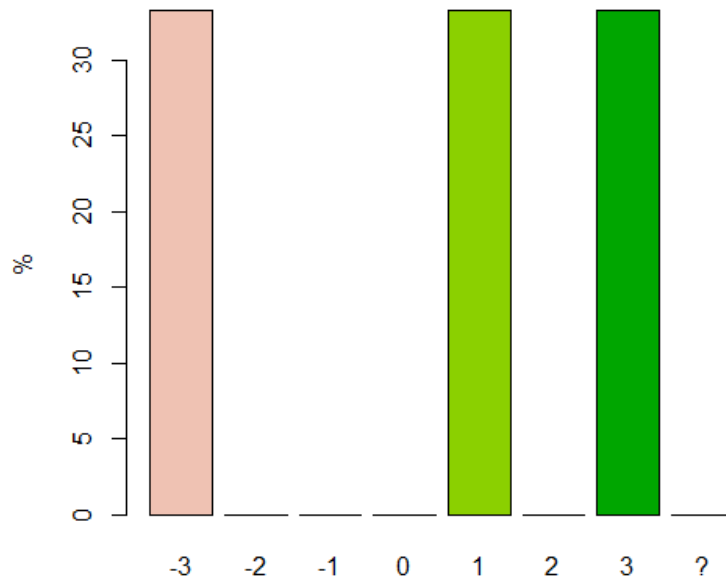
«Розклад занять є зручним для Вас»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	0,00

66,7 % респондентів погоджуються в певній мірі. 33,33% вважає, що розклад занять для них не зручний. Інформація потребує особистого обговорення з слухачами ОП.

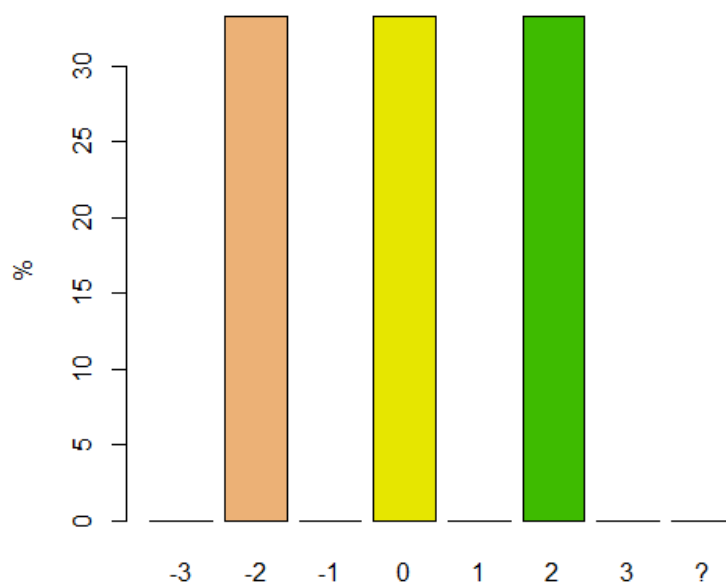
«Освітня програма містить достатню кількість дисциплін для підготовки до викладацької діяльності за спеціальністю»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00

Більшість респондентів 66,66% погоджуються з твердженням. 33,33% зовсім не погоджуються з цим твердженням. Можливо саме недостатня кількість дисциплін, що має педагогічний напрямок. Питання потребує детального вивчення.

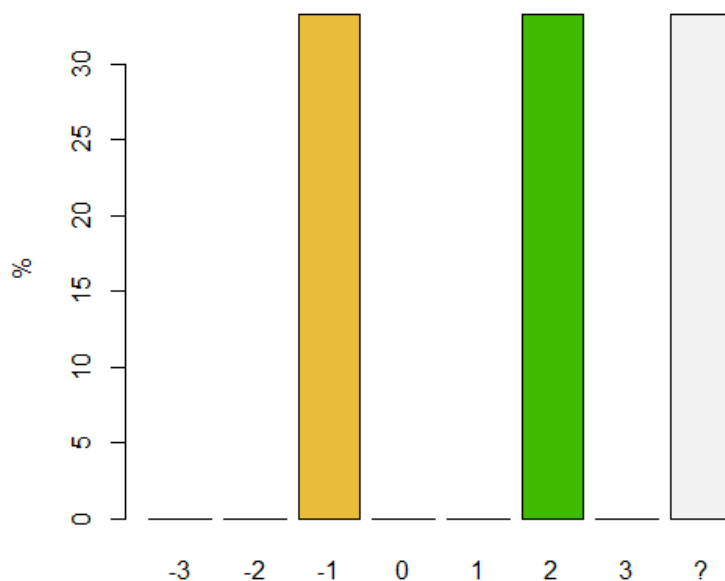
«Дисципліни освітньої програми забезпечують належний рівень англомовного академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00

33,33% опитаних рівною мірою погоджуються та не погоджуються з цим твердженням. Думка має однаковий розподіл по значенням головним чином погоджуюсь та головним чином не погоджуюсь. Данні свідчать про необхідність посилення вивчення іноземної мови за даною освітньою програмою.

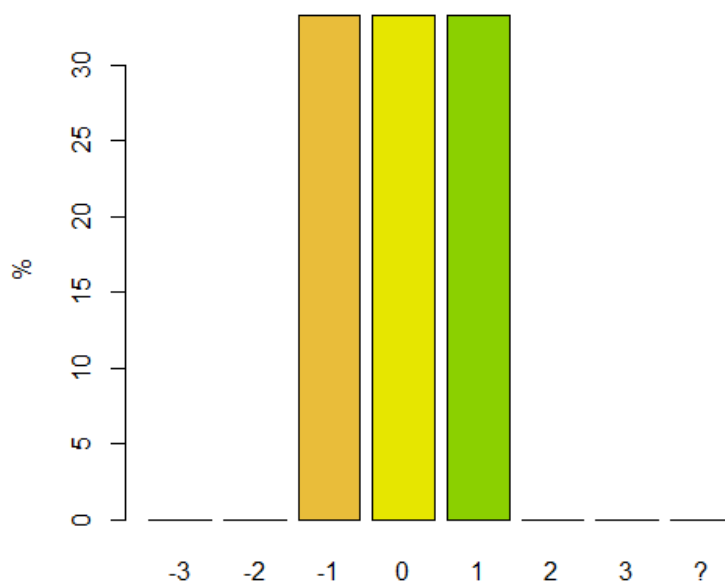
«Процедура оскарження результатів навчання є прозорою та зрозумілою»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33

33,33% опитаних не визначилися з думкою щодо процедури оскарження результатів. Причиною може бути слабка інформаційна діяльність або особиста незацікавленість студента в вивченні нормативних документів по процедурі. Або така проблем не виникала. Спостерігаємо також рівний розподіл думки респондентів щодо погоджуюсь-не погоджуюсь.

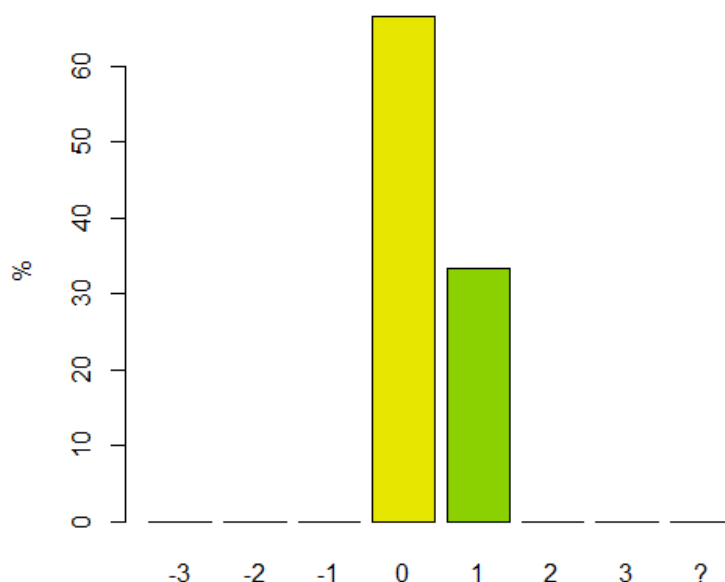
«Ви безпосередньо можете вплинути на перегляд та зміни у освітній програмі»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00

Питання «Ви безпосередньо можете вплинути на перегляд та зміни у освітній програмі» певною мірою має позитивний напрямок сприймання, але 33,33% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

«Ви чітко поінформовані про підготовку до захисту та саму процедуру захисту дисертаційного проекту»

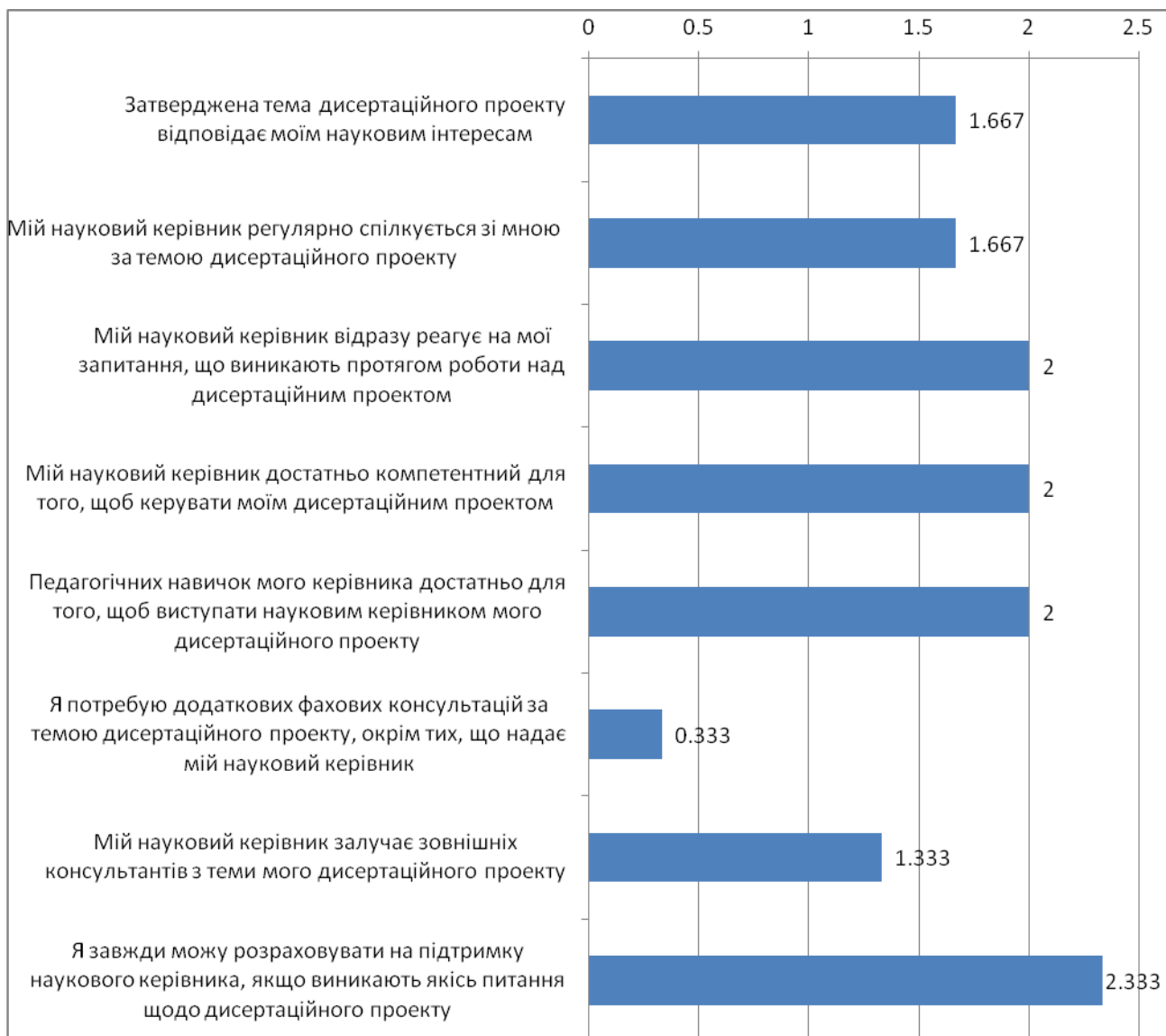

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	0,00	66,67	33,33	0,00	0,00	0,00

66,67% респондентів рівною мірою погоджуються та ні з даним твердженням. 33,3 % повністю поінформовані про підготовку до захисту та саму процедуру захисту дисертаційного проекту»

Комунікація з науковим керівником

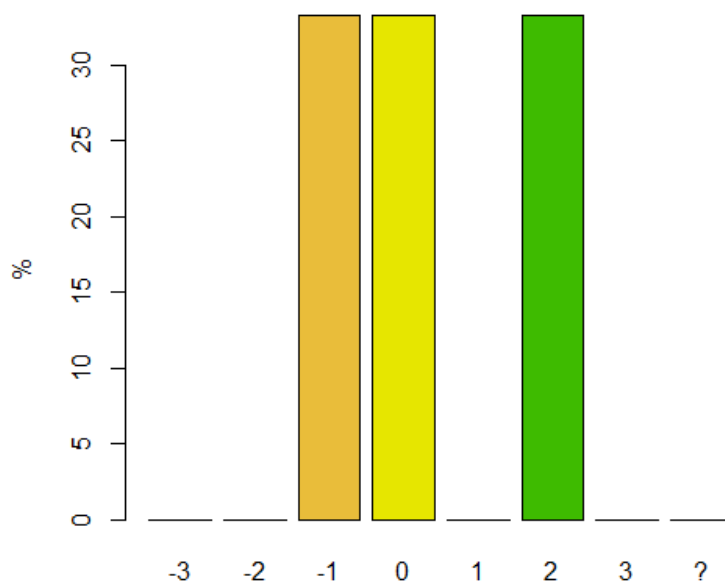
Цей блок присвячений оцінці рівня задоволеності комунікацією з науковим керівником. Середні оцінки по кожному запитанню даного блоку наведені на діаграмі нижче

Слід зазначити, що одна з ознак даного блоку («Я потребую додаткових фахових консультацій за темою дисертаційного проекту, окрім тих, що надає мій науковий керівник») має частково негативний підтекст – чим більше значення середнього, тим більше студентів потребують додаткових консультацій. Якщо наступний показник «Мій науковий керівник залучає зовнішніх консультантів з теми мого дисертаційного проекту» є більшим, то можна вважати, що студенти задоволені потребами та можливістю отримувати зовнішні консультації за темою дисертаційного проекту.

Розподіли ознак, середнє яких є меншим або дорівнює 1

«Я потребую додаткових фахових консультацій за темою дисертаційного проекту, окрім тих, що надає мій науковий керівник.»

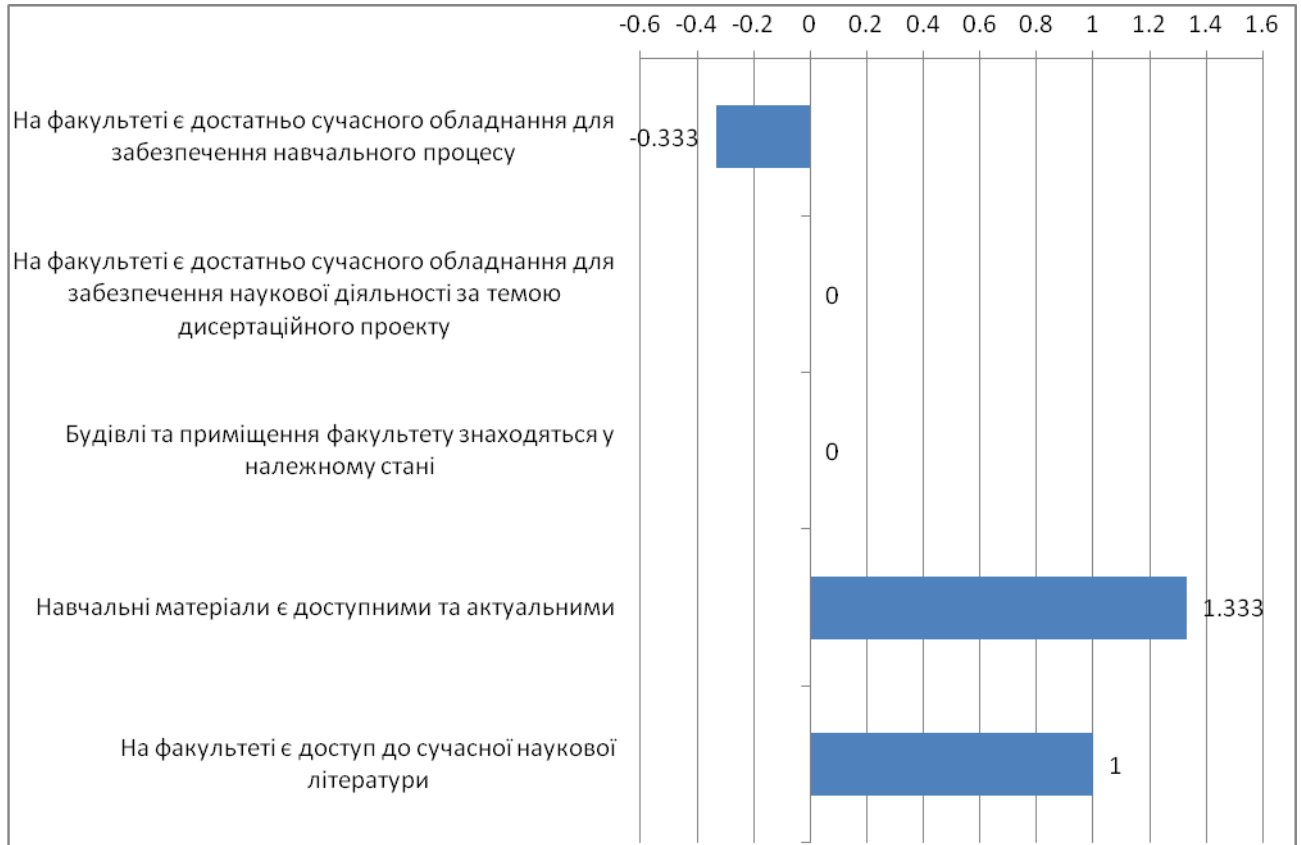

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	33,33	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00

33,33% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

Матеріальне забезпечення навчального процесу

Даний блок присвячений оцінці рівня матеріального забезпечення освітнього процесу та наукових досліджень слухачами PhD програм. Середні оцінки по кожному запитанню даного блоку наведені на діаграмі нижче

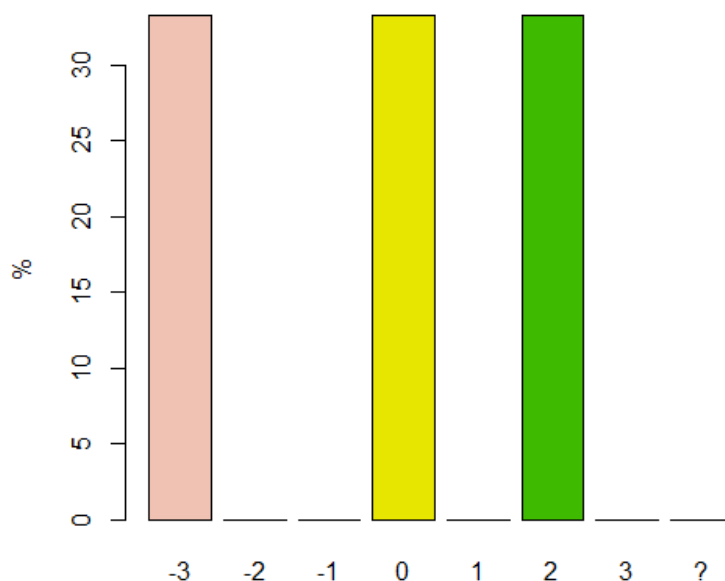

Показники мають малі середні значення. Це говорить про низький рівень забезпечення.

Розподіли ознак, середнє яких є меншим або дорівнює 1

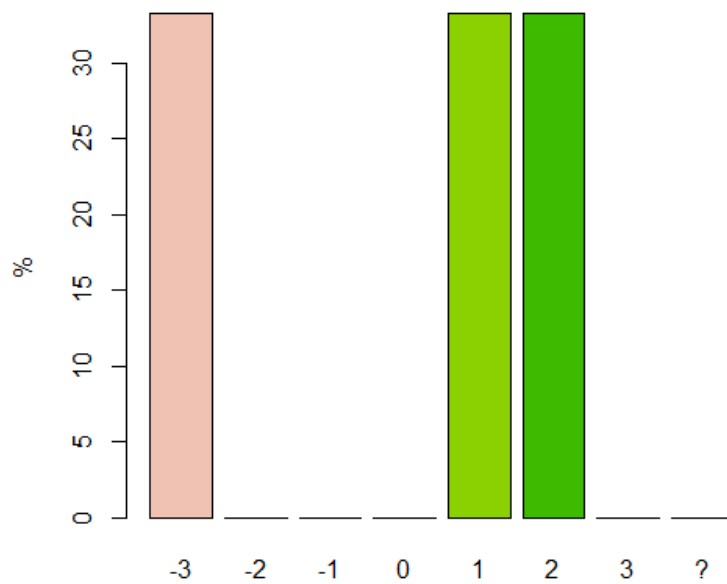
«На факультеті є достатньо сучасного обладнання для забезпечення навчального процесу»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00

Третину слухачів не влаштовує стан та новизна обладнання для забезпечення навчального процесу. Більшість погоджується з тим, що стан обладнання для забезпечення навчального процесу є цілком задовільним.

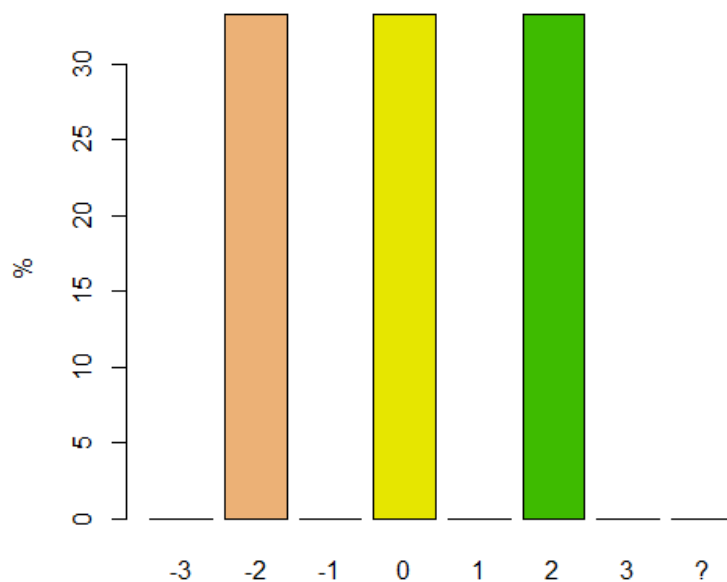
«На факультеті є достатньо сучасного обладнання для забезпечення наукової діяльності за темою дисертаційного проекту»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	0,00	0,00

66,7% респондентів повністю влаштовує обладнання для забезпечення наукової діяльності за темою дисертаційного проекту. 33,33% респондентів зазначили про недостатність сучасного обладнання для наукової діяльності на факультеті.

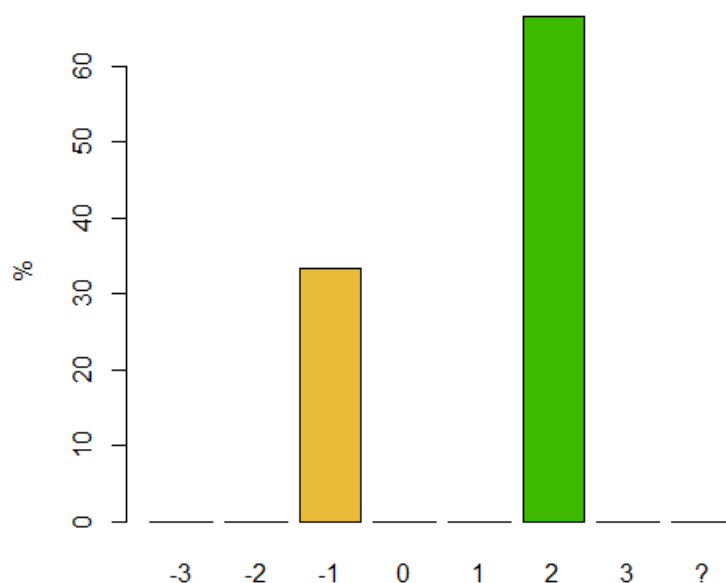
«Будівлі та приміщення факультету знаходяться у належному стані»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00

На думку більшості опитаних слухачів (60,66%) факультет в цілому забезпечений сучасним обладнанням; 33% - респондентів зазначили про неналежний стан будівель та приміщень факультету.

«На факультеті є доступ до сучасної наукової літератури»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	66,67	0,00	0,00

33,33% респондентів зазначили про недостатність доступу до сучасної наукової літератури для наукової діяльності. Ймовірно мова головним чином йде про безкоштовний доступ до міжнародних журналів.

Академічна мобільність та апробація результатів

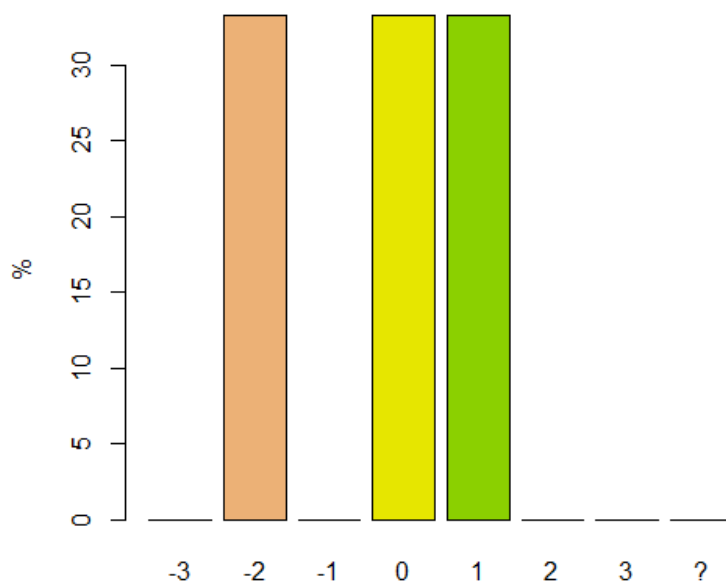
У блоці висвітлені можливості академічної мобільності респондентів та апробації результатів дисертаційного проекту, доступні саме завдяки навчанню на освітній програмі PhD. Середні оцінки по кожному запитанню даного блоку наведені на діаграмі нижче.

Від'ємні показники говорять про можливу наявність проблем із можливістю стажування, як в Україні, так і за кордоном. Причиною може бути не незадовільна робота науково-педагогічного складу, а недостатня фінансова підтримка.

Розподіли ознак, середнє яких є меншим або дорівнює 1

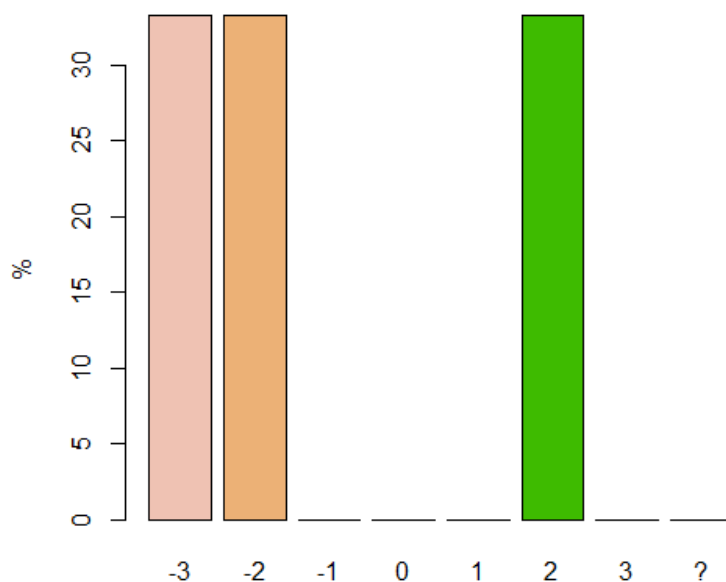
«Навчання на PhD програмі дає можливість проходити наукове стажування в Україні за темою дисертаційного проекту»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00

33,33% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

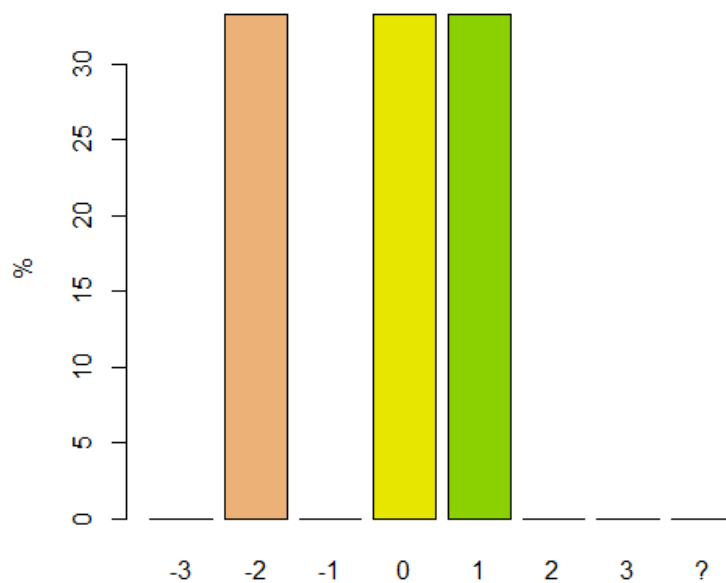
«Навчання на PhD програмі дає можливість проходити наукове стажування за кордоном за темою дисертаційного проекту»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00

66,66% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

«Навчання на програмі PhD дає мені можливість долучатись до міжнародних наукових проектів»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	33,33	0,00	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00

33,33% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

Академічна доброчесність та конфліктні ситуації

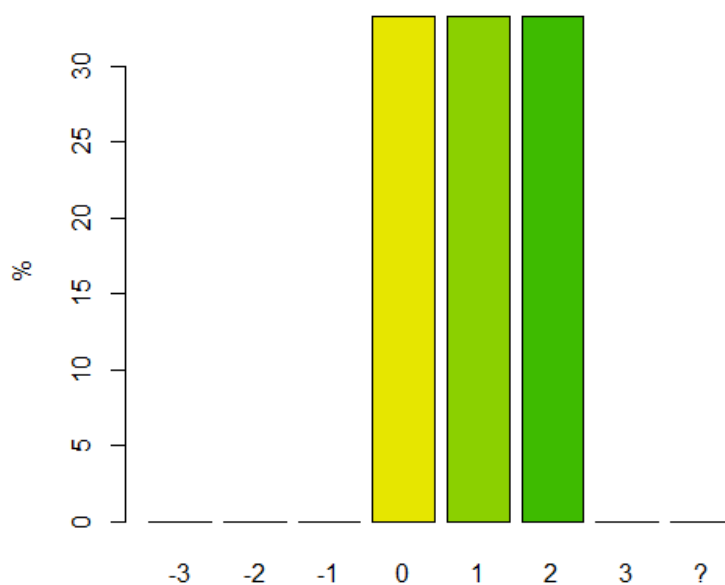
Даний блок показує оцінку рівня забезпечення умов академічної доброчесності та вирішення конфліктних ситуацій. Середні оцінки по кожному запитанню даного блоку наведені на діаграмі нижче

1 ознака цього блоку має низьке середнє значення, а запитання «Я поінформований про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у межах університету (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, суперечності з науковим керівником)» має виражене негативне значення. Позитивні відповіді більше стосуються запитань академічної доброчесності своєї та наукового керівника.

Розподіли ознак, середнє яких є меншим або дорівнює 1

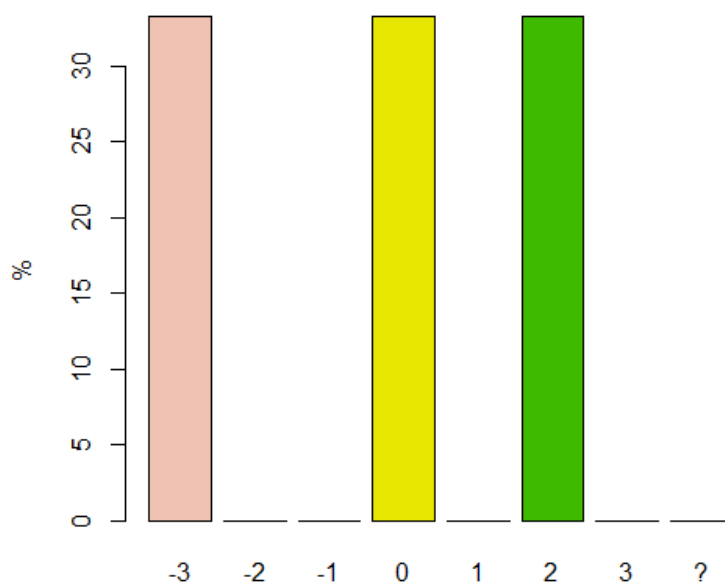
«Мій науковий керівник має доступ до програм перевірки на плагіат»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00	0,00

Всі респонденти або погодились з даним твердженням (66,66%), або рівною мірою погодились та ні (33,33%).

«Я поінформований про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у межах університету (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, суперечності з науковим керівником)»

	Зовсім не погоджуюсь	Головним чином не погоджуюсь	Швидше не погоджуюсь	Рівною мірою погоджуюсь та ні	Швидше погоджуюсь	Головним чином погоджуюсь	Повністю погоджуюсь	Важко сказати
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3	?
%	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00

33,33% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням.

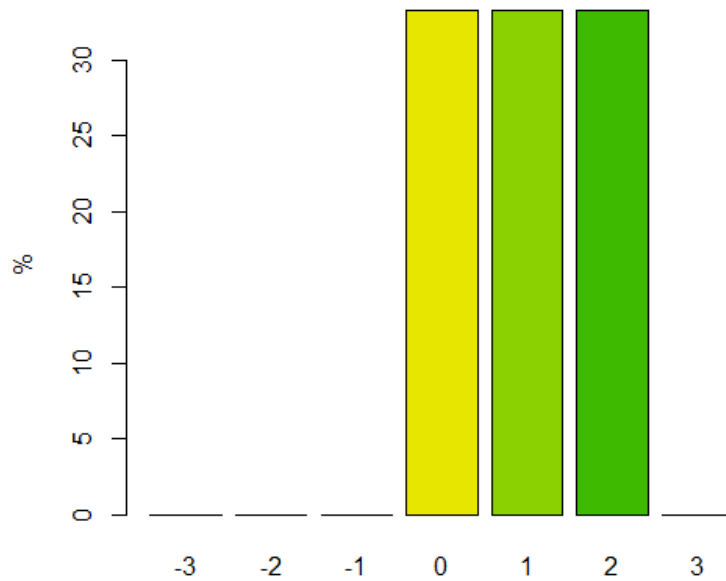
Це говорить про низький рівень поінформованості слухачів з цього питання.

Загальне враження про освітню програму

У підсумку дослідження респонденти відповідали на запитання стосовно загального враження про навчання на освітній програмі, очікувань та планів щодо завершення навчання.

**Наскільки Ви у цілому задоволені навчанням на даній освітній програмі
PhD?**

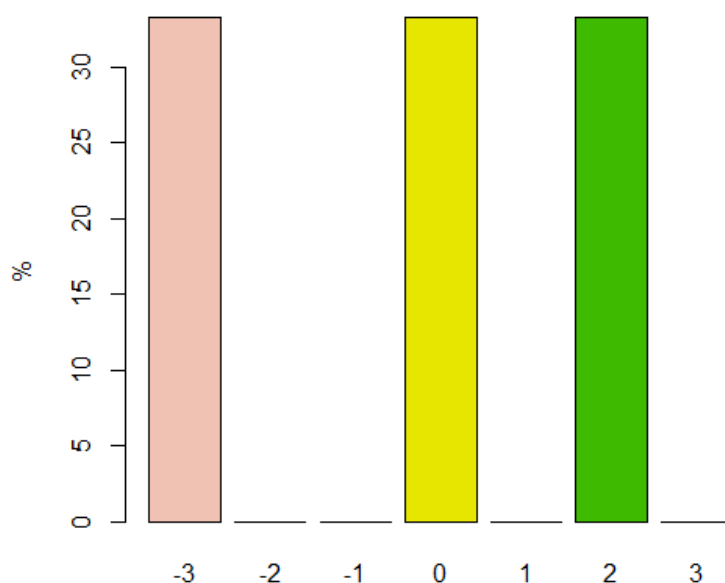

	Зовсім не задоволені й(а)	Головним чином не задоволені й(а)	Швидше не задоволені й(а)	Рівною мірою задоволені й(а) та ні	Швидше задоволені й(а)	Головним чином задоволені й(а)	Повністю задоволені й(а)
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3
%	0,00	0,00	0,00	33,33	33,33	33,33	0,00

Середнє значення відповідей на це запитання дорівнює 1.

66,66% респондентів дали позитивну відповідь, що означає про задоволеність у цілому навчанням на освітній програмі.

Наскільки виправдались Ваші очікування щодо навчання на даній освітній програмі PhD?

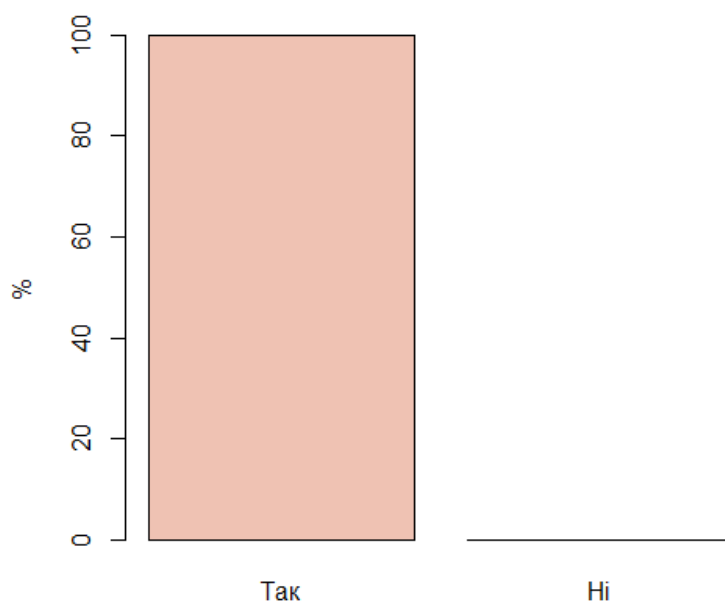

	Зовсім не виправдались	Головним чином не виправдались	Швидше не виправдались	Рівною мірою виправдались та ні	Швидше виправдались	Головним чином виправдались	Повністю виправдались
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3
%	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00

Середнє значення відповідей на це запитання дорівнює -0,333.

33,33% різко негативних відповідей та від'ємне середнє значення говорить про те, що головним чином очікування стосовно навчання на освітній програмі PhD не виправдались.

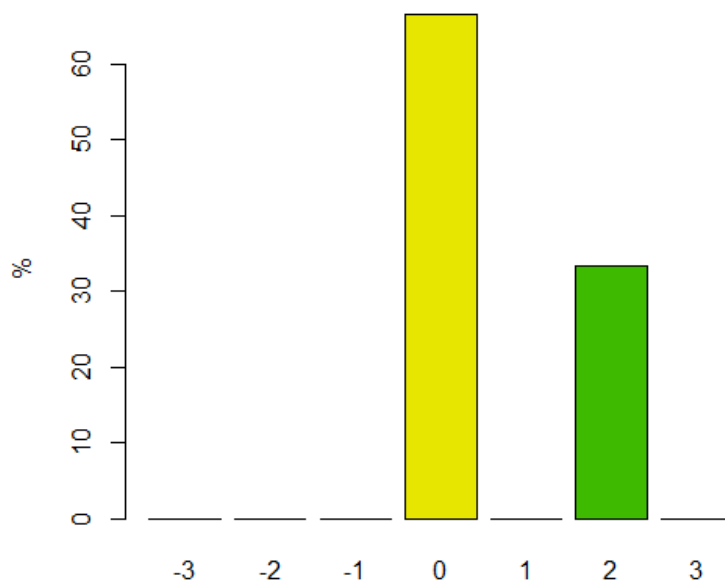
Чи плануєте Ви успішно завершити навчання на програмі PhD?

На це запитання ствердну відповідь дали всі 100% опитаних.

Чи порекомендуєте Ви навчання на цій програмі або співпрацю у рамках програми своїм друзям, знайомим, колегам та ін.?

Одним з останніх у анкеті було запитання про те, чи готові респонденти порекомендувати навчання на освітніх програмах PhD своїм знайомим, друзям, колегам.

	Точно не порекомендуую	Головним чином не порекомендуую	Швидше не порекомендуую	Рівною мірою порекомендуую та ні	Швидше порекомендуую	Головним чином порекомендуую	Точно порекомендуую
Значення	-3	-2	-1	0	1	2	3
%	0,00	0,00	0,00	66,67	0,00	33,33	0,00

Середнє значення відповідей на це запитання дорівнює 0,667.

Як видно з діаграми та ряду розподілу відповідей, схильних до того, щоб порекомендувати навчання на програмі PhD виявилось 33,33% респондентів, причому негативних відповідей взагалі не було. Це говорить про те, що респонденти схильні швидше рекомендувати навчання.

Висновки

Результати опитування свідчать, що загалом слухачі освітньої програми PhD позитивно оцінюють її за всіма критеріями, хоча існують і певні зауваження, пов'язані насамперед з наступними позиціями:

- Освітня програма містить не достатню кількість дисциплін для підготовки до викладацької діяльності за спеціальністю;

- дисципліни освітньої програми частково забезпечують належний рівень англомовного академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі;
- процедура оскарження результатів навчання не донесена до частини респондентів;

- Респонденти виявили бажання до розширення можливостей і засобів участі слухачів у формуванні освітньої програми;
- відчувається зацікавленість в покращенні рівня забезпечення сучасним обладнанням для наукової діяльності за темою дисертаційного проекту;
- респонденти потребують створення додаткових можливостей проходження наукового стажування як в Україні, так і за кордоном;
- спостерігається часткова незадоволеність з забезпеченням слухачів достатньою кількістю сучасного обладнання для забезпечення навчального процесу та проведення наукових досліджень;
- респондентам слід донести інформацію про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у межах університету (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, суперечності з науковим керівником)

Слухачі схильні рекомендувати цю освітню програму для навчання та засвідчують не задоволеність навчання на ній.

Подібні дослідження є сенс проводити щороку з метою моніторингу стану задоволеності освітньою програмою її слухачами як стейкхолдерами.